

GŁOS OBYWATELA

GAZETA POLITYCZNA, SPOŁECZNA, NAUKOWA, LITERACKA I SPORTOWA.

Rok II.

Redakcja i Administracja: Rynek Kościuszki № 9, telefon № 10-06. w Grodnie, Orzeszkowej 2.

№ 229. (300)

Zadania Państwa wobec dziejów przyszłych

II.
Źródłem anemii gospodarczej, chaotycznych, bezplanowych walk ekonomicznych tak w granicach państwa poszczególnych jak między państwami — jest zachwiana równowaga pomiędzy siłą produkcji, a siłą konsumpcji. Większość społeczeństw nowoczesnych (po wojennych) znajduje się w tem położeniu, że ich potrzeby konsumpcyjne wielokrotnie przerastają ich siłę i zdolność produkcyjną. Stąd wynika charakterystyczny stosunek społeczeństwa do Państwa: celem państwa jest zaspokajać potrzeby społeczeństwa, podczas gdy cel samego społeczeństwa jest zupełnie nieokreślony.

Społeczeństwo, a raczej przynajmniej jego większość, (biologicznie i kulturalnie prymitywna) ustosunkowana jest do Państwa podobnie jak dzieci do rodziców: „daj”. Daj, bo inaczej walka „rewolucja”. Państwo według tego spartyjnego społeczeństwa, (a raczej jego większości) to taka ołbrzymia, samorodna i nigdy niewyczerpana (nieztem szpiclerz Piastowej Rzepichy) góra złota, istniejąca poto, aby ją społeczeństwo mogło rozkopawać wedle swoich potrzeb, albo coś jak góra scierawa dla gromady gawronów i sępów. I właśnie teraz, po wojnie, gdzie, istotny problem egzystencji społeczeństw spoczywa jedynie na ich sile produkcyjnej, stosunek tych społeczeństw do własnych państw jest właśnie stosunkiem konsumenta: „daj”. Weź skąd chcesz, ale daj, bo inaczej „naród się wzburi”. Stąd bankructwo gospodarcze Państwa samego, stąd agresywność Państwa na zewnątrz, bądź w formie aneksji gospodarczej i wojen celnych, bądź w formie militarnej; stąd partyjnictwo i w konsekwencji jego bankructwo, stąd bankructwo parlamentaryzmu, a nawet demokracji. Państwa w obecnych formach demokracji parlamentarnej utrzymać się absolutnie nie mogą, z przyczyn samej logiki ekonomicznej, życiowego „prawa gospodarczego”, które wymaga co najmniej równowagi, pomiędzy siłą produkcji i konsumpcji społeczeństwa.

Jeżeli więc o losach Państwa mają decydować ci stuprocentowi konsumenci, to Państwo zgóry skazane jest na śmierć. Jeżeli chodzi o stosunki specjalnie polskie, to sądzę, że parlament nasz może być klasyczną ilustracją przyczyn jego bankructwa moralnego i merytorycznego. Nie przypominamy sobie, ani jednego momentu, by któraś z partyj, tak w sprawach budżetowych, jak i ustawodawczych stanęła na stanowisku, że Państwo to ciężki, efiarny obowiązek, a nie synekura dla partij lub jednostek.

Zaden Sejm w jego obecnej, Konstytucyjnej formie nie był wyrazicielem głębokich, podstawowych problemów Państwa, jego spraw i potrzeb istotnych, podstawowych, gospodarczych i kulturalnych.

Odwrotnie. Każde „posunięcie” parlamentu było zawsze wyrazem negatywnym, lub czysto konsumpcyjnego stosunku Sejmu do Państwa. Coś, jak gromada psów żrących się nad kupą padliny.

Jeżeli zakładamy, że Państwo ma istnieć nadal, to w konsekwencji tego założenia musimy usunąć przyczyny prowadzące Państwo do nieuchronnej śmierci. Usunąć obecną formę parlamentaryzmu lub sam parlamentaryzm.

Społeczeństwo musi zacząć inaczej myśleć i inaczej działać. Musi sobie zdać sprawę głęboko, czem właśnie jest państwo, jego zasada i cel, jego biologiczne prawo samozachowania się narodu — społeczeństwa.

Tragedją dzisiejszych czasów jest to, że nie społeczeństwa i Państwa panują nad rzeczywistością życia, ale ona nad nimi panuje. Wysilki grup czy jednostek skierowane ku zmianom ustrojowym, nie są niczem innym, jeno wysiłkami myśli i woli ludzi świadomych, w kierunku opanowania życia państwa nas zewsząd chaosu sil destrukcyjnych. Temi silami są:

- 1) fermentujące wciąż elementy cywilizacji, dające jednym klasom społecznym przewagę nad drugim, jednym państwom, nad innymi państwami;
- 2) niedorozwój państwowy większości obywateli w społeczeństwach, i niedorozwój społeczno-państwowy większości społeczeństw.
- 3) różne ustąpienie kultury gospodarczej państw;
- 4) niski stopień eryki i kultury, dzięki czemu — stosunki między ludzkie i między państwowe są nie tylko nie racjonalne i nietworzące, ale wykraczają przeciwko kodeksowi karnemu;
- 5) konsumpcyjny stosunek obywatela do własnego państwa.

Oto źródła zalewającego nas zewsząd chaosu.

Zadania jakie dziś przed Państwem naszym stanęły daly by się tak wyrazić: „Państwo jeśli ma istnieć musi mieć pewien horyzont historycznego trwania i rozwoju, i dlatego należy jego masę tak przebudować, by trwanie to i rozwój były zagwarantowane na przestrzeni całych wieków. W wyniku tego założenia należy:

- 1) Usunąć maksymalne czynniki chaotyzujących i destrukcyjnych życie państwa, a w tym wypadku parlament w obecnej formie konstytucyjnej.
 - 2) Uaktywnić życie gospodarcze przez wydobycie ze społeczeństwa maksimum twórczych sił normalnych i technicznych.
 - 3) Uaktywnić postawę militarną społeczeństwa, wobec zakusów sąsiadów.
 - 4) Przebudować duszę społeczną obywateli i nastawić ją państwowotwórczo.
 - 5) Rzuć fundamenty nowej kultury narodowej, z zasięgiem na wieki przyszłe.
- W tych 5-ciu maksymalnych, syntetycznych zadaniach Państwa wobec dziejów przyszłych, zostaną wypracowane szczegółowe programy, czy szkła historyczna — jak kto woli: Objęcie rządów i zapowiedź zmian przez Marszałka Piłsudskiego to — nic innego jeno rozpoczęcie tej nowej, olbrzymiej pracy państwowotwórczej ku Polsce Jutra.

Ap.

Międzynarodowa Konferencja Rolnicza w Warszawie

Członkowie delegacji węgierskiej na konferencję rolniczą: wiceminister Rolnictwa baron J. Pronay, sekretarz delegacji p. Jottel i sekretarz generalny konferencji dr. A. Rose.

Obrady międzynarodowej konferencji rolniczej

Warszawa, 29 VIII (PAT.). W dniu 29 bm. jako w drugim dniu obrad międzynarodowej konferencji rolniczej rozpoczął się o godzinie 10 rano dalszy ciąg obrad komisji A. (wymiana plodów rolnych) oraz rozpoczęły się orady komisji B. (weterynaryjne) pod przewodnictwem estońskiego ministra rol-

nictwa p. Kerem i komisji C. (współpracy państw reprezentowanych na warszawskiej konferencji na terenie międzynarodowym) pod przewodnictwem rumuńskiego ministra przemysłu i handlu p. Madgearu. Komisja D. (finansowa) rozpoczęła obrady o godzinie 16-ej.

Represje w stosunku do opornych urzędników

Moskwa, 29 VIII (PAT.). W związku z przeprowadzaniem obecnie likwidacji okręgów, jako jednostek administracyjnych, ulegają również likwidacji wszystkie okręgowe urzędy i instytucje. Dotychczasowych pracowników tych zakładów wysyła się do rejonów wiejskich.

Ponieważ niektórzy z urzędników odmówili wyjazdu do odległych i głuchych wsi, władze wyznaczyły im 5-cio dniowy termin dla wyjazdu. Odmowa traktowana będzie jako przejaw prawnego odchylenia i do opornych zastosowane być mają ostre środki represyjne.

Z lotu okólnego Małej Ententy i Polski

Członkowie jugosłowiańskiej ekipy lotniczej, która w świetnie dobranym zespole przybyła do Warszawy, aby wziąć udział w locie okólnym

Moskwa poprze dyktaturę w Niemczech

Wiedeń 29 VIII. (PAT.). „Neues Wiener Journal” twierdzi, że w Niemczech zanosi się na dyktaturę nacjonalistyczną. Moskwa popiera te dążenia, gdyż spodziewa się, że dyktatura taka spowoduje wojnę z państwami zachodnimi, a nowa wojna europejska ułatwiłaby zblaszewizowanie Europy. Rząd sowiecki ofiarował wpływom, przedstawicielom niemieckiego nacjo-

lizmu swe poparcie i obiecał, że na wypadek dyktatury umożliwi proklamowanie strajku generalnego. „Neues Wiener Journal” wskazuje na zamienny objaw czasów ostatnich, że naczelny komentator Reichswehry został mianowany generałem Hammeksztajn zdecydowany zwolennik kooperacji Reichswehry z armią sowiecką.

Lwów protestuje przeciwko zakusom niemieckim

Lwów 29 VIII. (PAT.). Wczoraj rano z inicjatywy powiatowej Federacji Polskich Związków Obróbców Ojczyzn odbyły się na placu Marjackim manifestacje protestacyjne przeciwko niemieckim zakusom na granicy polskiej, oraz przeciwko ostatniej mowie ministra Trewirnusa. Pod pomnikiem Mickiewicza zebrały się tysiączne tłumy pu-

bliczności, oraz związki wchodzące w skład Federacji. Do zebranych przemówił prezes Federacji profesor Matusiak, poczem uchwalono rezolucję. Następnie imponujący pochód ruszył pod gmach Województwa, gdzie delegacjełożyły uchwaloną rezolucję na ręce p. Wojewody.

Nowy akt sabotażu

Lwów, 29 VIII (PAT.). Dzisiejsze pisma donoszą, iż ubiegłej nocy nieznanymi sprawcy podpalił na folwarku Drohomysł sterty zboża. Ogień wkrótce się rozszerzył obejmując 6 stert, oraz stodołę, które spłonęły doszczętnie. Szkody wyniosną około 100.000 zł.

Tej samej nocy na folwarku Czerniejowice, około Bubrki, wartownicy nocni ujrzeni 3-ech podejrzanych osobników zbliżających się do folwarku. Wartownicy dali do nich kilka strzałów po których osobnicy ci zbiegli.

Z lotu okólnego Małej Ententy i Polski

Ekadrapa czechosłowacka, która przybyła do Warszawy, aby wziąć udział w tegorocznym locie Małej Ententy i Polski.

GRODNO.

Pożar

W nocy z 27 na 28 bm. w m. Mostach wybuchł pożar, skutkiem którego spaliła się stodoła wraz ze znajdującym się w niej zbożem na szkole Kozłowskiego Stanisława. Straty wynoszą około 1100 zł. Przyczyna pożaru narazie nieznana.

Oszustwo

Strzelecki Hirs, zam. w Grodnie przy ul. Wolności 9 zameldował w II Komisariacie P.P. o popełnieniu przez Sendera Solistyńskiego, zam. przy ul. Mostowej 3, oszustwa na jego szkodę na sumę 4 tys. złotych. Solistyński pobral towar u Strzeleckiego na 4 tys. zł, placąc weksłami i takowych w terminie nie uregulował, a obecnie stara się wyjechać zagranicę.

Spuszczenie drzewa

fabryki dykty znajdujących się na Niemnie

W nocy z 27 na 28 b.m. przez nieznanego sprawcę zostały spuszczone z wodą tratwy drzewa, uwiązane na brzegu Niemna, należące do fabryki dykty w Grodnie. Druty, na których były uwiązane tratwy, zostały poprzecinane pilnikiem. Tratwy zatrzymały się dopiero na 9 km. od Grodna i tam zostały zabezpieczone. Wartość spuszczonego drzewa wynosi około 100 tys. złotych, a sprawdzenie drzewa na miejsce, skąd zostało spuszczone—według obliczenia fabryki—kosztować będzie około 100 złotych. O dokonanie tego czynu podejrzany jest b. stróż fabryki dykty, pilnujący drzewa na Niemnie, Klimowicz, który przed kilkoma tygodniami został zwolniony z pracy i przy zwolnieniu odgrał się, że się zemści. Na miejscu przestępstwa znaleziono ślady obciążające Klimowicza, mianowicie znaleziono pilnik, stanowicę własność Klimowicza oraz ślad odcisnięty kolanem, w którym widnieją prąki od spodni aksamitnych, spodnie takie nosi Klimowicz. Dalsze dochodzenie prowadzi się. Klimowicza zatrzymano.

Znaczenie noworodków w Ameryce

W następstwie głośnego procesu w Chicago z powodu zamiany noworodków obecnie każde niemowlę, przychodzące na świat, otrzymuje swój numer w większych zakładach, który znaczy się na ciele noworodka przy pomocy nieszkodliwych promieni lampy kwarcowej.

Z wędrowek po Białymstoku

Trudno dociec, komu to strzeliło do głowy rujnować chodniki po parzystej stronie ul. Sienkiewicza, począwszy od placu Wyzwolenia. Jakże one były, to już inna rzecz, ale od biedy, można było po nich chodzić, czy utykać. Człowiek dobrze wysportowany, w biały dzień dawał sobie radę, ale dziś przejechać nocną porą, zwłaszcza po deszczu, gdy na niższych miejscach potworzą się zatoki i jeziora — staje się niemożliwym; tu żaden sport nie pomoże. Wszystko się robi tymczasowo, a jak czas pozwoli, to się to i owo wyrówna i będzie dobrze, a tymczasem przechodniu uważaj, abyś

nie potamał nóg. Na zwozili kamieni moc piasku... poustawiali sterty płyt, więc narodził się szum, meluczo... a będzie Europa. Doprawdy jakieś przekleństwo zawisło nad mieszkańcami tej dzielnicy miasta. Nie wychodzić z domu gdy deszcz pada, bo się utopisz na własnej ulicy. Nie wychodzić za interesami gdy słońca dopieka, bo zaniewidzisz od tłumów kurza podnoszącego się z rozgrzebanych chodników. Nie laź środkami ulicy, bo cie szturgnie samochód w plecy, albo rowerem przejadą ci familijny odcisk; najlepiej siedź w domu i patrz końca, robota nie zając, nie uciekniesz. Gdy wracam do domu po trudach dnia, zawsze mam wrażenie, że większa część przechodniów snuje się „pod gazem”; rzeczywistość jest to co w innego, gdy bowiem ktoś z przechodzących w upokuje się w oół, po wybranych kamieniach siłą konieczności szuka oparcia o ścianę domów i tak się słońca ludziska na niepewnych nogach. Widzieliśmy niedawno roboty zaczęte po nieparzystej stronie domów przy podnoszeniu poziomu chodników, zdawało się, że cała ta praca można było doprowadzić do końca t. z. choćby do przejazdu kolejowego, a po skończeniu, układać po drugiej stronie. Ale działają tu widocznie siły wyższe, a my laicy nie mamy nawet przybliżonego pojęcia o tem, jakimi zasadami kierują się ci panowie od ruinacji miasta. A może to taki system nauczania, sposobem poglądowym?

Cala Łódź posiadać będzie oświetlenie elektryczne
Jeżeli przed paru laty zaledwie jedna ulica w Łodzi miała oświetlenie elektryczne, dziś zakłada się lampy elektryczne na najodleglejszych periferiach miasta

APOLLO Dziś Ceny od zł 1.25 Początek 6.30, 8.20, 10.20

Pierwsza Jaskółka sezonu 1930—31.

Majestatyczny film najwyższej klasy wytwórni „Fox”
PO ZACHODZIE SŁOŃCA

Symfonia miłości, nienawiści, szczęścia i tęsknoty realizacji twórcy „4 djabłów” „Wschód słońca” F. W. Murnau

W rolach głównych:
Mary Duncan i Charles Farrell

„MODERN” DZIS Początek 6.45, 8.30, 10.20.

Czy ulicznica podniesiona z bagna rozpuszty może przynieść szczęście w pożyciu małżeńskim?

SERCE ULICZNIICY

potężny dramat erotyczny obyczajowy w rolach głównych:
Corrina Griffith i Edmund Love

PONADTO: wspaniałe dodatki dźwiękowe

SKRADZIANO ks. wojskowa wydana przez P. K. U. Białystok, na imię **Kozaka Hirsza** zam. Białystok, Kupiecka 39. Powyższe uniważnia się.

Do sprzedania 2 rowery, 1 męski i 1 damski. Dowiedzieć się ul. Elektryczna 11. — o 3—5 godz po południu. 617-1

Dr. A. KOZUBOWSKI
powrócił
i wznowił przyjęcia chorych
Lipowa 24 tel. 9-14. 616-1

Lekarz dentysta LEON KOPELMAN
Białystok, ul. Lipowa 17. Tel. 11—58
powrócił
i wznowił przyjęcia chorych w godz. od 9—2 i od 4—7. 602.

Dr. B. Pines (MŁODSZY) OKULISTA 567
Przyjmuje codziennie od 12—3 i od 5—7-ej ul. Sienkiewicza 27, tel. 1-05.

Radjo-program
Warszawa 1411, 7 m

- Sobota 30-VIII
- 0.00. Transm. ze Lwowa
 - 11.40. PAT.
 - 11.50. Sygnal czasu.
 - 12.10. Muzyka z płyt gramof.
 - 13.00. Kom. meteor. Po kom. d. c. muz. gramof. do godz. 15.20.
 - 15.15. Komunikat gospodarczy.
 - 16.15. Wisp. Tow. Kooperatrys i w.
 - 16.20. Muzyka z płyt gramof.
 - 17.10. Kącik artystyczny L. S. G.
 - 17.35. „Skrzynka pocztowa”
 - 18.00. Transm. z Krakowa.
 - 19.00. Rozmaitości.
 - 19.20. Płyty gramofonowe.
 - 19.30. Feljton.
 - 19.45. Centr. Tow. Org. i Kół. Roln. do swych członków i ogółu roln.
 - 20.00. Prasowy dziennik radiowy.
 - 20.15. Koncert popul. z Doliny Szwajc.
 - 22.00. Feljton.
 - 22.15. Kom. meteor. pol. sport.
 - 23.00. Muz. tan.

- Niedziela 31-VIII.
- 10.15. Naboż. z Katedry Pozn.
 - 11.50. Sygnal czasu.
 - 12.10. Muz. z płyt gramof.
 - 13.00. Kom. meteor.
 - 15.30. „Pogadanka dla gospodyń wiejsk.”
 - 16.00. „O sposobach siewu ozimin”
 - 16.20. Muzyka
 - 16.30. „Jak zakończyć konkursy przyśposobienia rolniczego”
 - 17.10. Odczyt
 - 17.25. Kenc. Ork. Repres. P. P.
 - 18.45. Rozmaitości.
 - 19.05. Wied. przyjemne i pożyt.
 - 19.25. Muz. z płyt gramof.
 - 20.00. Kwadrans literacki.
 - 22.00. Feljton.
 - 22.15. Kom. meteor. polic. sport.
 - 23.00. Muz. tan.

Stomatolog (Lekarz-dentysta)
Dr. med. Ignacy Rosenberg
Kierownik Oddziału Dentystycznego Pow. Kasy Chorych w Białymstoku.
Ordynuje prywatnie przy **ul. Kilińskiego 21.**
Własne laboratorium sztucznego uzębienia w kauczuku, złocie i platynie. 535

Doktor Jan Sołtuhob
powrócił i wznowił przyjęcia Białystok, ul. Branickiego 3.

Dr. ALEKSANDER GURWICZ
Specjalność choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. powrócił i wznowił przyjęcia. Przyjmuje od godz. 9—1 i od 4—8 w. Białystok, Lipowa 17. 564 Tel. 6-40.

DOKTOR M. KANEL
Choroby weneryczne, skórne i włosów. Przyjm. od 9—1 i od — (Kob. od 4—5). Białystok, Sienkiewicza 37. telef. 5-95.

Popierajce L. O. P. P.

Kino „Polonia” D z i s
Tajemnica Cytadeli w Dęblinie
w roli głównej **MARJA JACOBINI**
Natalja Lisienko i Antoni Pointer

Originalne szwajcarskie patefony i parlefony „Odeon” skrzypce, gitary, mandeliny, harmonje poleca firma
B. GUZIK
w Białymstoku, ul. Lipowa 16, róg Kupieckiej.
Kurtki skórzane, płaszcze nieprzemakalne, sweatry, bielizna
Z a b a w k i. — Konfekcja męska i damska
— Specjalny dział fantów loteryjnych. —
CENY NADER DOSTĘPNE. 617

Redaktor przyjmuje od godz. 14-15; telefon 26 10-06 stodoły. Administracja czynna od godziny 9-15 i od 17-19. Telefony Redakcji: dzienny—10-06, noony — 4-04. Rękopisów redakcja nie zwraca.
CENA PENERUMATY: miesięcznie z odnośnieniem do domów, lub przesyłką pocztową — 4 zł.
CENY OGŁOSZENI: za wiersz milimetrów wysokości przed tekstem, — 70 gr.; w tekście — 80 gr.; za tekstem — 25 gr.; kronika reklamowa, komunikaty — 1 zł. za wiersz redakcyjny; drobne — 20 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne — 50 proc. drożej; z zastrzeżeniem miejsca — 25 proc. drożej. Nekrologi 50 proc. taniej, dla poszukujących pracy 50 proc. niżki. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Układ ogłoszeń przed tekstem 5% iamowy, za tekstem 10% iamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.
Wydawca: **Wojewódzkie T-wo Lechja.** Drukarnia A. ZBARA. Białystok. Redaktor **Antoni Faranowski**